

□ JUHLALLISUUTTA Oulun yliopiston avajaisissa. Kulkue tuomiokirkkoon; oik. vararehtori, professori Tauno Palva, rehtori, professori Erkki Koiso-Kanttila ja konsistorin jäsenistä professorit Jouko Koskikallio, Olli Pöyry ja Uno Varjo.

Panu:

Kulttuuritapahtuma

Auringon loistaessa ja lämmittäessä oppineiden kaljuja jos vähemmänkin kaljuja päitä ja oppivaisten nuoria kutreja jos kankeita harjaksia-kin julisti Oulun yliopiston rehtori yliopistonsa yhdeksännen lukuvuoden avatuksi. Rehtori oli pitkään ja huolella valmistautunut avajaisitelmäänsä ja esittikin sellaista järjestystä järjestäytymättömyyteen, että sai heti seuraavan aamun otsikontekijät puolelleen. "Oulun yliopiston rehtori protestoi..." Hillitysti esitetty, mutta asiaa asian päälle sisältänyt esitelmä aiheuttaa toivottavasti muutakin kuin kannunvalantaa. On hienoa, että näistä yliopistojen ja muiden korkeakoulujen rehtoreiden avajaisitelmistä viime vuosina on tullut sellaisia tapauksia kuin on tullut ja että lehdet ja muut tiedotusvälineet painottavat niiden sanomaa sillä tavalla kuin nykyisin tapahtuu. Mistä voisikaan sana kuulua

koko kansalle tänä ristiriitojen aikana paremmin kuin maan korkeimpien oppilaitosten ja tieteen tutkimuksen ahjojen katedereista. Saisi toki kuulua muulloinkin kuin avajaispäivinä!

Oulun piispalla oli puheenvuoronsa avajaisitelmää seuranneessa avajaisjumalanpalveluksessa. Se oli mieleenpainu-neimpia tässä suurkirkossa kuulemiani saarnoja, oppinut, humaani ja syvälinen puhe juuri sille ihmisjoukkoille, joka oli tullut sitä kuuntelemaan, herättävä saarnan päätarkoituksensikin osalta, niin maallikko kuin olenkin sanomaan jottain herätyksen asioista. Jäi mieleen myös hieno oivallus Topeliuksen osuudesta kansansa opettajana. Piispa oli valinnut saarnavirrekseen Topeliuksen "Totuuden Henki, johda sinä meitä". Tämän virren tekijä oli, sanoi puhuja, historian professorina Helsingin yliopistossa sata vuotta sitten ja

useita vuosia yliopistonsa rehtorina. Hän on opettanut Suomen kansalle sen omaa historiaa enemmän kuin kukaan toinen. Piispa ei maininnut edes Z. Topeliuksen nimeä, joten joku saattoi tuossa vaiheessa ihmetellä, kenestä oli kysymys. Varmaan jokainen kuulija kuitenkin tajusi, ketä tarkoitettiin, kun puhe jatkui: piispa sanoi, että tämä mies ei kuitenkaan suorittanut tehtäväänsä historian professorina, vaan kaunokirjailijana.

Heti puheensa alussa piispa Leinonen totesi, että olimme kokoontuneet Pohjois-Suomen huomattavimpaan vuosittaiseen kulttuuritilaisuuteen ja samalla tilaisuuteen, joka kuuluu koko valtakunnankin merkittävimpiin vuosittaisiin kulttuuritapahtumiin. Me, jotka olemme seuranneet Oulun yliopiston syntyä sen ensimmäisistä hetkistä alkaen, niin, paljon ennen jo, koko syntymisen näkymättömänkin vaiheen, ne Oulun yliopiston "yhdeksän kuukautta", ymmärrämme, mitä Hannes Leinonen, Pohjois-Suomen kasvatti ja Oulun koulun poika, tarkoitti, ja kuinka sydämestä tuo toteutus tuli. Oulun yliopiston perustaminen

on jo sellaisenaan sellainen ihme ja sen merkitys jo sellaisena kuin se nyt on keskellämme niin valtava, että jokainen uuden lukuvuoden avaus on suuri juhla. Emme saa koskaan arkiutua tässä asiassa, emme koskaan lakata kiittämästä ja iloitemasta siitä.

Yliopiston työ on arkista työtä. Tiedemiesten, opettajien ja oppilaiden työ tehdään yleensä hiljaisuudessa, ja työn tulokset noteerataan yleensä tänäkin päivänä urheilun ja pop-palstojen varjossa. Vain kerran vuodessa Oulun yliopisto esiintyy julkisuudessa. Syyskuun kymmenennen tienoilla se joka syksy kokoontuu avajaisilaisuuteen. Silloin herrat pukeutuvat pitkään takkiinsa, tohtorit pistävät päähänsä tohtorinhattunsa, ylioppilaat ylioppilaslakkinsa. Aurinko kimmeltää tohtorinhattujen isoista ja ylioppilaslakkin pienistä lyyroista. Kulka kimmeltää. Alkupäästään juhlallisen musta, jälkipäästään toivoa herättävän valkoinen kulkue marsii Kasarmintie 4:stä, Opettajainvalmistuslaitoksen pihasta halki Aströmin puiston, ylös Kirkkokadun vanhinta törmää,

ylös Tuomiokirkon leveitä portaita. Mahtavina kumahtelevat kellot korkeassa tornissa.

Kysyin lehtorilta ja viisauttieteen maisterilta, joka kuuluu yliopiston nuorimpaan vakinaiseen opettajakuntaan, onko tällainen juhlatilaisuus, tällainen akti paikallaan tänä aikana. Opettajamme mielestä tällainen tilaisuus tarvitaan, ja hän ihmetteli, miksi niin moni kollega, lehtori jos moni muukin opettaja, loisti poissa-eikä läsnäolollaan. Onhan tämä niitä harvoja tilaisuuksia, joissa voisi edes tavata toisensa, hän vielä sanoi. Minäkin ihmettelen, että niin moni loisti poissaolollaan. Missä olivat esim. ne loput 2500 ylioppilasta. Yleisön puolesta valitan sitä, että yliopiston ainoa julkinen esiintyminen, jos näin kääntäisi, tapahtuu kerta kerran jälkeen hetkenä, jolloin "suuri yleisö" ei ole liikkeellä. Pohjois-Suomen huomattavin vuosittainen kulttuuritapahtuma... Säänhaltija soi tänä syksynä juhlasään, almanakka nakkaa lähivuotena yliopiston juhlapäivän entistä arkisemmalle viikonpäivälle ja tekee siitä siten entistä juhlavamman.